Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026 **Aanhangsel van de Handelingen**

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2726

Vragen van het lid **Lahlah** (GroenLinks-PvdA) aan de Ministers van Werk en Participatie, van Justitie en Veiligheid en van Infrastructuur en Waterstaat over *het inwisselen van buitenlandse rijbewijzen in Nederland* (ingezonden 13 mei 2026).

Antwoord van Minister **Karremans** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 21 augustus 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 2161.

Vraag 1
Bent u bekend met de regels rondom het inwisselen van buitenlandse rijbewijzen in Nederland?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Klopt het dat personen die gebruikmaken van de 30%-regeling, zoals kennismigranten, hun buitenlandse rijbewijs uit elk land kunnen omwisselen voor een Nederlands rijbewijs zonder opnieuw examens hoeven af te leggen?

Antwoord 2
Ja; dit is zo vastgelegd in de Regeling omwisseling niet-Nederlandse rijbewijzen. Er gelden daarbij wel nadere voorwaarden, zoals bijvoorbeeld de eis dat de betrokkene beschikt over een verklaring van medische rijgeschiktheid van het CBR. Het gaat hier om werknemers die vanuit het buitenland zijn geworven om in Nederland te komen werken (kenniswerkers) en die op basis van een individueel besluit van de belastingdienst onder de fiscale 30%-regeling vallen. Bij dit besluit is altijd een in Nederland gevestigde werkgever betrokken.

Vraag 3
Klopt het dat statushouders daarentegen, bijvoorbeeld afkomstig uit Syrië, hun rijbewijs niet kunnen omwisselen en daardoor opnieuw examens moeten afleggen, kosten moeten maken en daardoor vertraagd worden?

ah-tk-20252026-2726
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

Antwoord 3
Het klopt dat rijbewijshouders uit niet-EU-landen, zoals Syrië, die niet in aanmerking komen voor een omwisselrecht opnieuw het theorie- en praktijkexamen bij het CBR moeten afleggen. Het zijn van statushouder is daarbij echter niet relevant.

Vraag 4
Hoe verklaart u het verschil in behandeling tussen kennismigranten die onder de 30%-regeling vallen en statushouders bij het omwisselen van rijbewijzen?

Antwoord 4
Het bedoelde verschil – tussen niet-EU-rijbewijshouders met en zonder omwisselrecht – doet zich niet alleen voor bij rijbewijzen uit Syrië, maar ook bij die uit bijvoorbeeld de VS, Rusland, India en China. Dit is te verklaren door de verschillende regelingen die er bestaan voor het omwisselen van niet-EU-rijbewijzen. De belangrijkste daarvan zijn de 30%-regeling voor expats en de omwisselafspraken die met een tiental specifieke landen zijn gemaakt voor *alle rijbewijshouders*. Tot deze laatste landen behoren onder meer Japan, Zuid-Korea, Monaco, Singapore en het Verenigd Koninkrijk. Iedere houder van een niet-EU rijbewijs die niet in aanmerking komt voor een omwisselrecht moet opnieuw het theorie- en praktijkexamen afleggen bij het CBR om een Nederlands rijbewijs te verkrijgen.
Het gaat hier om verschillen die objectief en kenbaar zijn vastgelegd in de Regeling omwisseling niet-Nederlandse rijbewijzen. Zoals al genoemd is het zijn van statushouder voor het omwisselrecht niet relevant. In theorie zou een statushouder die in het bezit is van een geldig rijbewijs uit een land waarmee omwisselafspraken voor alle rijbewijshouders zijn gemaakt, zoals het Verenigd Koninkrijk, net zo goed het recht hebben om het rijbewijs om te wisselen.

Vraag 5
In hoeverre is dit verschil tussen de behandeling bij bijvoorbeeld een Syrische arbeidsmigrant en een Syrische statushouder gebaseerd op verkeersveiligheid of objectieve kwaliteitseisen, en in hoeverre op andere factoren zoals verblijfsgrond en economische positie?

Antwoord 5
De hierboven beschreven omwisselrechten geven alleen een vrijstelling voor het aantonen van de rijvaardigheid. Voor de uiteindelijke administratieve afgifte van het Nederlandse rijbewijs bij een omwisseling moet er daarnaast aan twee andere criteria worden voldaan, die voortkomen uit de Europese rijbewijsregelgeving:
– het aantonen van de medische rijgeschiktheid: dit gebeurt via het doorlopen van de procedure hiervoor bij het CBR, waarvan een eventueel medisch onderzoek onderdeel kan uitmaken;
– een voldoende duurzaam verblijf in Nederland. Dit is een criterium dat voortvloeit uit de Europese regelgeving, die spreekt over «gewone verblijfplaats». Dit is door de wetgever voor vreemdelingen vertaald naar een aantal vormen van rechtmatig verblijf in de Vreemdelingenwet (zie de antwoorden op de vragen 9 tot en met 18 hierna).

Vraag 6
Tot hoeverre acht u het wenselijk dat de afweging of iemand zijn rijbewijs kan omwisselen of niet, gebaseerd is op verblijfsgrond en economische positie?

Antwoord 6
De Kamer is de afgelopen jaren regelmatig geïnformeerd over de achtergrond van de omwisselrechten voor niet-EU-rijbewijzen en de verkeersveiligheidsaspecten daarvan, en dan met name de omwisselrechten voor expats. Te noemen zijn de kamerbrief uit 2021 over de omwisseling van rijbewijzen van kennismigranten[1] en de kamerbrief met de aanbieding van het onderzoek van Haskoning: *Kennismigrantenregeling en risico's voor de verkeersveiligheid*[2].

[1] Kamerstuk 2021/22, 29 398, nr. 969
[2] Kamerstuk 2022/23, 29 398, nr. 1033

Eind vorig jaar is in de reactie op de motie Heutink en Vedder over het inzetten op een vorm van toetsing op kennis van de Nederlandse verkeersregels in de rijbewijsregeling voor expats een actualisatie over de omwisselingen voor expats[3] naar de Kamer gestuurd. De conclusies uit deze brieven kan hier worden herhaald, namelijk dat de omwisselrechten voor expats geen bovenmatige risico's vormen voor de verkeersveiligheid en er geen aanleiding is om de regeling aan te passen, gezien de bijdrage hiervan aan een gunstig vestigingsklimaat voor schaars internationaal talent. Daarbij is ook betrokken dat in de nog te implementeren vierde Europese rijbewijsrichtlijn nieuwe bevoegdheden zijn gecreëerd om besluiten te nemen over een Europeesbrede omwisselbaarheid van niet-EU rijbewijzen na een verkeersveiligheidsanalyse op Europees niveau. Hoewel het nog niet duidelijk is hoe actief de Commissie deze bevoegdheid gaat invullen, is het de verwachting dat de omwisselrechten voor niet-EU-rijbewijzen hierdoor verder zullen worden geharmoniseerd.

Vraag 7
Deelt u de opvatting dat het onderscheid tussen groepen migranten op basis van regeling (zoals de 30%-regeling) moeilijk uitlegbaar is wanneer het niet direct samenhangt met verkeersveiligheid?

Antwoord 7
Zie het antwoord op vraag 6. Ik deel deze opvatting niet.

Vraag 8
Bent u bereid te onderzoeken of de regels voor het omwisselen van rijbewijzen eenduidiger en rechtvaardiger kunnen, bijvoorbeeld door één lijn te trekken voor verschillende groepen migranten op basis van objectieve verkeerskwaliteiteisen?

Antwoord 8
Zie het antwoord op vraag 5 en 6. Ik zie hier geen noodzaak toe, ook gezien de te verwachten harmonisatie van omwisselrechten en de hieraan verbonden verkeersveiligheidsanalyses voor landen buiten de EU die op Europees niveau zijn te verwachten vanwege de nieuwe bevoegdheden die volgen uit de vierde Europese rijbewijsrichtlijn.

Vraag 9
Bent u bekend met de motie van het lid Lahlah over het wegnemen van drempels voor asielzoekers met een W-document om een rijbewijs aan te vragen[4] en uw appreciatie waarin u deze motie ontraadt?[5]

Antwoord 9
Ja.

Vraag 10
Klopt het dat asielzoekers met een W-document wel theorie- en praktijkexamens kunnen afleggen bij het CBR, maar vervolgens geen Nederlands rijbewijs kunnen aanvragen?

Antwoord 10
Dit klopt, zie ook de hierboven genoemde appreciatie van de motie.

Vraag 11
Klopt het dat er op dit moment tussen en binnen gemeentes verschillen zijn in de mogelijkheden voor asielzoekers om een rijbewijs te kunnen aanvragen na afgelegde theorie- en praktijkexamens?

---

[3] Kamerstuk 2025/26, 29 398, nr. 1196
[4] Kamerstuk 32 824, nr. 484
[5] Kamerstuk 29 398, nr. 1204

Antwoord 11
De Wegenverkeerswet 1994 bepaalt in artikel 111, derde lid, dat een rijbewijs alleen mag worden afgegeven aan vreemdelingen die rechtmatig verblijven in Nederland op grond van artikel 8 onder a tot en met d en l van de Vreemdelingenwet 2000. Deze regel geldt voor iedere gemeente op dezelfde manier en biedt geen ruimte voor interpretatie. De RDW heeft wel gesignaleerd dat er soms administratieve fouten worden gemaakt waardoor gemeenten ten onrechte een rijbewijs aan een asielzoeker afgeven. Vaak komen deze voort uit onjuiste of niet beschikbare informatie over de verblijfstatus in de Basisregistratie Personen (BRP). De betreffende rijbewijzen moeten daarop, in overeenstemming met de Wegenverkeerswet, door de gemeente alsnog ongeldig worden verklaard. De RDW heeft naar aanleiding van deze geconstateerde gevallen samen met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) aanvullende richtlijnen en voorlichting richting de gemeenten uitgebracht. De RDW ondersteunt met de NVVB de gemeenten in het terugdringen van mogelijk onterecht afgegeven rijbewijzen, waarbij gezamenlijk wordt gekeken of er nog aanvullende maatregelen kunnen worden getroffen.

Vraag 12
Kunt u nader toelichten hoe het woonlandbeginsel uit de Europese rijbewijsrichtlijn wordt geïnterpreteerd in relatie tot asielzoekers met een W-document?

Antwoord 12
Het woonlandbeginsel in de Europese rijbewijsrichtlijn ziet op de «normale woonplaats» (minimaal 185 dagen per jaar) en wordt in Nederland primair getoetst aan de inschrijving in de BRP. Dit beginsel is echter niet doorslaggevend voor de afgifte aan asielzoekers met een W-document. Naast het woonlandbeginsel geldt op grond van artikel 111, derde lid, van de Wegenverkeerswet 1994 dat alleen aan vreemdelingen met rechtmatig verblijf als bedoeld in artikel 8, onderdelen a tot en met d en l, van de Vreemdelingenwet 2000 een rijbewijs kan worden afgegeven. Asielzoekers met een W-document verblijven doorgaans rechtmatig op grond van artikel 8, onderdeel f, Vreemdelingenwet 2000.

Vraag 13
In hoeverre biedt dit woonlandbeginsel ruimte voor nationale interpretatie, en benut Nederland deze ruimte maximaal?

Antwoord 13
Het uitgangspunt dat vreemdelingen waarvan het nog niet zeker is dat zij een bestendige verblijfstatus in Nederland krijgen, geen recht hebben op een rijbewijs is al vele tientallen jaren in de Wegenverkeerswet opgenomen. De aanwijzing van het rijbewijs als geldig identificatiedocument in de Wet op de identificatieplicht in 1993 is de aanleiding geweest voor deze beperking.
Het bovenstaande betreft een nationale invulling voor vreemdelingen van het begrijp «normale verblijfplaats» («normal residence») zoals dat is opgenomen in de tweede Europese rijbewijsrichtlijn (1991) en de derde Europese rijbewijsrichtlijn (2006). Deze beide richtlijnen zijn volgens de gebruikelijke wetgevingsprocedures geïmplementeerd in de Wegenverkeerswet, waarbij er ook steeds een beoordeling door de Europese Commissie heeft plaatsgevonden. De vraag naar de maximale ruimte bij de invulling van de richtlijnen is in dit proces niet aan de orde geweest.

Vraag 14
Hoe gaan andere EU-lidstaten om met asielzoekers die een rijbewijs willen aanvragen voordat zij een definitieve verblijfsstatus hebben? Zijn er voorbeelden van landen waarbij asielzoekers wel een rijbewijs kunnen aanvragen?

Antwoord 14
Hierover is geen informatie bekend; dit zou nader onderzoek vergen, wat ook bemoeilijkt wordt doordat ieder land zijn eigen regels heeft op het gebied van asiel en verblijfsstatus. Daarnaast wordt de vergelijking bemoeilijkt doordat in andere EU-lidstaten het rijbewijs niet, of in beperktere mate, de functie van identiteitsdocument heeft.

Vraag 15
Deelt u de opvatting dat het toestaan van examens zonder de mogelijkheid om een rijbewijs te verkrijgen kan leiden tot inefficiëntie, kosten en frustratie bij betrokkenen?

Antwoord 15
Ik deel deze opvatting niet. Ik beschouw de huidige regeling juist als efficiënt omdat asielzoekers de wachttijd tot het verkrijgen van de benodigde verblijfsstatus alvast kunnen benutten voor het nemen van rijlessen en het afleggen van theorie- en praktijkexamens. Het is daarbij de eigen verantwoordelijkheid van de asielzoeker om een inschatting te maken van de kans op definitief verblijf tegenover de investeringen om het rijbewijs te halen. Daarnaast is er ook de verantwoordelijkheid van de rijschool om hierover goed te informeren. De door het CBR afgegeven verklaring van rijvaardigheid na het behalen van het examen is drie jaar geldig, wat voldoende flexibiliteit waarborgt. Daarbij is het uiteraard wel van belang dat betrokkenen over de juiste informatie beschikken om deze afweging te maken. Het CBR heeft op haar website een waarschuwing geplaatst dat het W-document niet voldoende is om bij de gemeente een rijbewijs aan te vragen, met het advies om eerst navraag te doen bij de gemeente. Deze informatie is ook verspreid onder rijschoolhouders en in de vakpers van de rijschoolbranche. Daarnaast onderzoekt het CBR of betrokkenen meer gericht kunnen worden voorgelicht over het feit dat hun huidige verblijfsstatus nog onvoldoende is voor het kunnen aanvragen van een rijbewijs bij de gemeente. Ook wordt bekeken of via samenwerking met de IND de informatieverstrekking richting asielzoekers kan worden verbeterd.

Vraag 16
Deelt u de opvatting dat, indien dit juridisch mogelijk is, wie zijn rijexamens heeft gehaald ook een rijbewijs moet kunnen krijgen?

Antwoord 16
Zie ook het antwoord op vraag 6. Ik deel deze opvatting niet. Het verkrijgen van een rijbewijs vereist – samengevat – het voldoen aan drie criteria die ieder hun zelfstandige beoordeling kennen: rijvaardig, (medisch) rijgeschikt en het hebben van een gewone verblijfplaats in Nederland. Deze criteria worden los van elkaar beoordeeld; het voldoen aan het ene criterium kan niet betekenen dat het andere automatisch wordt ingevuld. Het is in het algemeen aan de toekomstige rijbewijshouder zelf om van tevoren in te schatten in hoeverre het voldoen aan deze criteria mogelijk is, en op welke termijn. Informatie hiervoor is bijvoorbeeld beschikbaar op de website van het CBR of via rijscholen. Voor de informatie over medische rijgeschiktheid spelen patiëntenverenigingen ook een belangrijke rol.

Vraag 17
In uw appreciatie van de eerder genoemde motie van het lid Lahlah geeft u aan dat er wordt gewerkt aan een implementatie van de vierde rijbewijsrichtlijn vanuit Brussel; zal deze implementatie ruimte kunnen bieden voor de wetgever om iets te doen aan onze invulling van «gewone verblijfplaats» en het woonlandbeginsel?

Antwoord 17
In de genoemde appreciatie is al aangegeven dat ik geen aanleiding zie om de huidige situatie te veranderen. Dat geldt niet alleen vanuit de tekst van de vierde rijbewijsrichtlijn, waarin het begrip «normal residence» opnieuw is opgenomen, maar ook vanwege de hierboven geschetste achtergrond dat het hier gaat om een nationale invulling binnen de bandbreedte van de richtlijn.

Vraag 18
Welke mogelijkheden ziet u om, binnen de bestaande Europese kaders, deze belemmeringen te verminderen of weg te nemen?

Antwoord 18
De conclusie naar aanleiding van de bovenstaande antwoorden is dat ik geen aanleiding zie om de rijbewijsregels aan te passen op dit punt. Het Nederlandse rijbewijs heeft een duale functie: het borgt niet alleen de verkeersvei-

ligheid bij het verschaffen van mobiliteit, maar functioneert ook als een identiteitsdocument op grond van de Wet op de identificatieplicht. Gezien deze laatste functie geldt in de wetgeving al meer dan dertig jaar het uitgangspunt dat alleen vreemdelingen met een stabiele verblijfspositie in Nederland hier recht op hebben. Deze personen kunnen echter al wel de tijd waarin zij in afwachting zijn van deze verblijfspositie besteden aan het nemen van rijlessen en het afleggen van examens. Gezien dit alles ben ik van mening dat er hier een evenwichtige afweging is gemaakt tussen het individuele belang en het belang van een geïntegreerd kabinetsbeleid ten aanzien van vreemdelingen.

Vraag 19
In hoeverre bent u bereid zich in te spannen om bestaande belemmeringen weg te nemen voor asielzoekers, met name wanneer deze niet direct voortvloeien uit verkeersveiligheidseisen maar uit administratieve of verblijfsrechtelijke voorwaarden? Op welke manier bent u van plan om die inspanning invulling te geven en met welk tijdspad?

Antwoord 19
Zie het antwoord op vraag 18.